

Coimisiún na Scrúduithe Stáit

State Examinations Commission

Scrúdú na hArdteistiméireachta, 2023

Oideachas Reiligiúnach

Gnáthleibhéal

Dé Máirt, 27 Meitheamh Tráthnóna 2:00 – 4:00

Líon Iomlán na Marcanna 320

Treoracha Ginearálta d'Iarrthóirí

Caithfidh iarrthóirí iad seo a leanas a fhreagairt —

- Ceist **amháin** as Aonad a hAon
- **Dhá** Roinn as Aonad a Dó
- Roinn **amháin** as Aonad a Trí

Ná tabhair an ceistpháipéar seo ar ais.
Ní chuirfear ar ais chuig Coimisiún na
Scrúduithe Stáit é.

Aonad a hAon

Ní mór duit páirt (a) agus páirt (b) a fhreagairt as ceann **amháin** de na trí cheist seo a leanas.

(Tá 80 marc ag gabháil le gach ceist)

Roinn A Cuardach Brí agus Luachanna (80 marc)

Ceist 1 Cuardach na Brí

Freagair (a) agus (b).

(a) Déan cur síos ar **dhá** shampla den chaoi a raibh ról ag smaointe Shócraitéas i bhforbairt na smaointeoireachta fealsúnaí sa tSean-Ghréig. (40)

(b) Úsáid samplaí agus tabhair breac-chuntas ar an gcaoi a léirítear ceisteanna faoi bhrí na beatha sa lá atá inniu ann in **dhá** cheann díobh seo a leanas:

● Ealaín ● Litríocht ● Ceol ● Cultúr na hÓige (40)

Ceist 2 Coincheapa Dé

Freagair (a) agus (b).

(a) Déan cur síos ar **dhá** shampla den chaoi a mbíonn tionchar ag an tuiscint ar an ngaol idir an neach diaga agus an duine daonna ar iompar na mball i mór-reiligiún domhanda. (40)

(b) Má úsáidtear íomhá is féidir tréithe áirithe maidir le carachtar duine a chur in iúl.

Próifíligh an tuiscint ar Dhia atá á cur in iúl in íomhá sheanbhunaithe **amháin** de Dhia agus in íomhá nua-aimseartha **amháin** de Dhia. (40)

Dia

Ceist 3 An Fhreagairt ar Chuardach na Brí

Freagair (a) agus (b).

(a) ● Deasghnáth an Adhlactha ● Deasghnáth na hÍobartha

Déan cur síos ar shampla de na gníomhartha a dhéanadh daoine i **ngach** ceann de na deasghnátha thuas sa ré ársa. (40)

(b) Ón ré ársa anall d'úsáid daoine deasghnátha chun smaointe faoi bhrí na beatha a chur in iúl.

Mínigh conas is féidir fianaise ar chreideamh reiligiúnach a fheiceáil i ndeasghnáth an adhlactha nó i ndeasghnáth na hÍobartha a dhéanadh daoine a mhair sa ré ársa.

(40)

Aonad a Dó

Ní mór duit **dhá** cheann de na trí roinn seo thíos a fhreagairt. (Tá 80 marc ag gabháil le gach roinn)

Roinn B An Chríostaíocht: Bunús agus Cur in Iúl Comhaimseartha (80 marc)

Freagair dhá cheann ar bith de pháirteanna: (a), (b), (c).

- (a) Déan cur síos ar shamplaí den teannas a bhraith Críostaithe nuair a bhunaigh siad pobal den chéad uair in áit **amháin** acu seo: ● An Choraint ● Filipe ● Teasaloinicé (40)
- (b) Breac cuntas ar na príomhphointí faoi Íosa Nazórach agus brí a bheatha a chuir **beirt** acu seo chun cinn:
● Soiscéalaí – Matha nó Marcas nó Lúcas nó Eoin ● Josephus ● Naomh Pól (40)
- (c) Breac cuntas ar na himpleachtaí a bhí ag teagasc Íosa Nazórach do na Giúdaigh lena linn maidir le **dhá** cheann de na saintréithe seo a bhaineann le Ríocht Dé:
● Comhionannas ● Ionchuimsiú ● Comhroinnt (40)

Roinn C Reiligiúin Dhomhanda (80 marc)

Freagair dhá cheann ar bith de pháirteanna: (a), (b), (c).

- (a) Roghnaigh reiligiún **amháin** as Liosta A agus reiligiún **amháin** as Liosta B thíos:
Liosta A: ● An Chríostaíocht ● An Giúdachas
Liosta B: ● An Búdachas ● An Hiondúchas ● Ioslam
Scrúdaigh conas a eagraítear creidimh ar fud an domhain mar phobal sna reiligiúin a roghnaigh tú thuas. (40)
- (b) Meabhraíonn baill tráthanna áirithe i stair reiligiúin i searmanais agus i bhféilte gach bliain. Roghnaigh reiligiún **amháin** as Liosta A agus reiligiún **amháin** as Liosta B thíos:
Liosta A: ● An Chríostaíocht ● An Giúdachas
Liosta B: ● An Búdachas ● An Hiondúchas ● Ioslam
Scrúdaigh conas a chomórann a chuid ball am áirithe i scéal gach reiligiúin a roghnaigh tú thuas i searmanas nó i bhféile. (40)
- (c) Úsáid samplaí agus déan cur síos ar **dhá** dhifríocht idir gluaiseachtaí reiligiúnacha a ndearnadh cur síos orthu mar ‘chultais’ agus reiligiúin thraidisiúnta. (40)

Roinn D Cinneadh Morálta a Dhéanamh (80 marc)

Freagair dhá cheann ar bith de pháirteanna: (a), (b), (c).

- (a) Samhlaigh gur iarradh ort nóta a scríobh d’iris do dhéagóirí faoi theagasc Íosa Nazórach maidir le saol morálta a chaitheamh.
Breac cuntas gearr ar na pointí a dhéanfaid maidir le conas a d’fhéadfadh teagasc Íosa faoi ‘caidreamh ceart’ agus dlí an ghrá dul i bhfeidhm ar shaol Críostaithe inniu. (40)
- (b) Mínigh conas a tháinig athrú ar an smaointeoireacht ón Eagnaíocht i leith faoin tuiscint ar cad atá ceart agus mícheart maidir le **dhá** cheann de na saincheisteanna seo:
● Pionós an Bháis ● Dúshaothrú Leanaí ● Sclábhaíocht ● Cogadh (40)
- (c) Ainmnigh teoiricí morálta agus tabhair breac-chuntas ar **dhá** cheann dá p(h)ríomhsmaointe faoi fhorbairt mhorálta an duine. (40)

Aonad a Trí

Ní mór duit ceann **amháin** de na ceithre roinn thíos a fhreagairt. (Gabhann 80 marc le gach roinn)

Roinn E Reiligiún agus Inscne (80 marc)

Freagair dhá cheann ar bith de pháirteanna: (a), (b), (c).

- (a) ● Bunaitheoirí & Leasaitheoirí Ord Reiligiúnach ● Scríbhneoirí Reiligiúnacha
 ● Leasaitheoirí Sóisialta ● Smaointeoirí Spioradálta
 Déan cur síos ar shampla de conas a leanann obair mná **amháin**, a bhaineann le ceann ar bith de na catagóirí thuas, de thionchar a imirt ar bhaill de thraidisiún reiligiúnach inniu. (40)
- (b) Tabhair cuntas gearr ar chosúlacht agus ar dhifríocht sna róil ag mná in **dhá** cheann de na reiligiúin seo: ● An Búdachas ● An Chríostaíocht ● An Hiondúchas
 ● Ioslam ● An Giúdachas (40)
- (c) I reiligiúin dhomhanda, meastar go bhfuil fir agus mná ar comhchéim. Scrúdaigh an fhianaise don ráiteas seo i dtéacs diaga a bhaineann le ceann **amháin** de na reiligiúin seo: ● An Búdachas ● An Chríostaíocht ● An Hiondúchas
 ● Ioslam ● An Giúdachas (40)

Roinn F Saincheisteanna Córa agus Síochána (80 marc)

Freagair dhá cheann ar bith de pháirteanna: (a), (b), (c).

- (a) Breac cuntas gearr ar **dhá** shlí a bhféadfaí na baill de mhór-reiligiún domhanda a spreagadh de bharr a theagaisc chun aghaidh a thabhairt ar cheann **amháin** de na saincheisteanna seo: ● Leithcheal in Éirinn ● An Bhochtaineacht in Éirinn
 ● Ocras Domhanda (40)
- (b) Déan cur síos ar shampla den chaoi ar tharraing tráchttaire **amháin** ar reiligiún agus ar an timpeallacht aird ar shaincheist timpeallachta trína c(h)uid oibre. (40)
- (c) Rianaigh conas a chuaigh 'glasú' an reiligiúin i bhfeidhm ar stíl mhaireachtála na mball i ngrúpa/eagraíocht reiligiúnach a ndearna tú staidéar air/uirthi. (40)

Roinn G Adhradh, Urnaí agus Deasghnáth (80 marc)

Freagair dhá cheann ar bith de pháirteanna: (a), (b), (c).

- (a) Déan cur síos ar an gcaoi a n-úsáideann na baill de mhór-reiligiún domhanda, a ndearna tú staidéar air, mantra agus téacs diaga sa mhachnamh mar chineál urnaí sa lá atá inniu ann. (40)
- (b) Scrúdaigh conas a mharcálann **dhá** thréith áirithe spás mar spás diaga do na baill de cheann **amháin** de na reiligiúin seo: ● An Búdachas ● An Chríostaíocht ● An Hiondúchas ● Ioslam ● An Giúdachas (40)
- (c) I measc na gcuallachtaí rinnfheithimh tá na Cairmilítigh, na Cistéirsigh, Taizé etc. Breac cuntas gearr ar an mbunús a bhí le cuallacht rinnfheithimh **amháin** a ndearna tú staidéar uirthi agus rianaigh conas a d'fhorbair sí go dtí an chaoi ina bhfuil sí inniu. (40)

Freagair dhá cheann ar bith de pháirteanna: (a), (b), (c).

- (a) Úsáid samplaí agus déan cur síos ar an gcaoi ar féidir tionchar an Bhíobla a fheiceáil inniu in **dhá** cheann díobh seo:

● Ealaín

● Litríocht

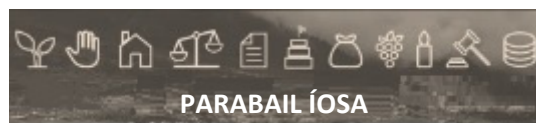

● Ceol

(40)

- (b) Mínigh **dhá** chúis ar féidir cur síos a dhéanamh ar Leabhar Iób mar shampla den scéalaíocht ón mBíobla Eabhraise. (40)

(c)

● Lúcas 16:1-13 An Rógaire Maoir

● Matha 20:1-16 Na Saothraithe san Fhíonghort

● Matha 13:1-9 An Síoladóir

● Matha 25:1-13 An Deichniúr Maighdean

Scrúdaigh an tionchar a bhí ag **dhá** cheann de na parabail thuas nuair a d'inis Íosa Nazórach iad dá lucht leanúna den chéad uair. (40)

Níl aon ábhar scrúdaithe ar an leathanach seo

Níl aon ábhar scrúdaithe ar an leathanach seo

Admhálacha

Íomhánna

Íomhá ar leathanach 2: <http://www.carrowkeel.com/files/dolmens.html>.

Íomhánna ar leathanach 4: An Chéad Pictiúr: <http://clipart-library.com/world-globe.html>.
An Dara Pictiúr: <https://fineartamerica.com/featured/1-praying-hands-csa-images.html>.

Íomhánna ar leathanach 5: An Chéad Pictiúr: <https://www.metuchenlibrary.org/artists-palette-clipart>.
An Dara Pictiúr: https://etc.usf.edu/clipart/81000/81036/81036_fivebooks.htm.
An Tríú Pictiúr: <https://clipartix.com/music-clip-art-image-49467>.
An Ceathrú Pictiúr: <https://mercyroadmn.com/series/2018-06-parables>.

Ná tabhair an ceistpháipéar seo ar ais.
Ní chuirfear ar ais chuig Coimisiún na Scrúduithe Stáit é.

Fógra cóipchirt

D'fhéadfadh sé go bhfuil téacs nó íomhánna ar an scrúdpháipéar seo nach é Coimisiún na Scrúduithe Stáit úinéir an chóipchirt orthu agus d'fhéadfadh sé gur athchóiríodh iad, chun críche an mheasúnaithe, gan cead na n-údar a fháil roimh ré. Ullmhaíodh an scrúdpháipéar seo de réir *Alt 53(5) den Acht um Chóipcheart agus Cearta Gaolmhara, 2000*. Ní údaraítear aon úsáid dá éis chun aon chríche ach amháin chun na críche dá bhfuil sé beartaithe. Ní ghlacann an Coimisiún aon dliteanas as sárú ar bith ar chearta tríú páirtí a eascraíonn as dáileadh ná as úsáid neamhúdraithe an scrúdpháipéir seo.

Scrúdú na hArdteistiméireachta – Gnáthleibhéal

Oideachas Reiligiúnach

Dé Máirt, 27 Meitheamh

Tráthnóna 2:00 – 4:00